

Södertörns brandförsvärsförbund

TJÄNSTEUTLÅTANDE 2018

2018-08-23

Dnr: 2018-000002

Verksamhetsplan 2019 samt budget 2019-2021

Sammanfattning

Verksamhetsplanen innehåller förbundets övergripande mål, vilka baserar sig på handlingsprogrammets inriktningar. Inriktningarna har fastställts av direktionen för perioden 2016-2019. De förbundsövergripande målen anpassas i arbetsplanerna till varje kommuns specifika förutsättningar.

Förutom de årliga prioriteringarna innehåller verksamhetsplanen budgeten för verksamhetsåret. 2019 års verksamhetsplan innehåller en fortsättning på de aktiviteter och åtgärder som pågått sedan 2016. Mest prioriterat är aktiviteter för att stärka skyddet i hemmiljön, där vi kommer att fortsätta arbetet med hembesök och även göra en inventering och kontroll av de radhus som finns i förbundet.

Ärendets beredning

Projektledare för att ta fram förslag till verksamhetsplan för 2019 har varit Victoria Skynäs, framtagandet i år gått till genom intervjuer med medarbetare och chefer inom egen organisation. För budgetarbetet svarar Michaela Bergh och Anders Edstam. Ärendet har behandlats i MBL/samverkansråd 2018-08-27

Bakgrund

Sedan antagande av gällande handlingsprogram tog förbundet ett nytt grepp om förbundets målstyrning. Varje år produceras därför en verksamhetsplan som innehåller de prioriterade målen och verksamhetsområdena för nästkommande år. Sedan 2017 har förbundet presenterat verksamhetsplanen och budget i samma dokument. Detta för att få en tydligare bild om vad förbundet kommer att producera med gällande budget.

Förvaltningens ståndpunkt

Förvaltningen har valt att arbeta vidare med och utveckla de prioriterade arbetsuppgifterna som återfinns i 2018 års verksamhetsplan. Vi tror att vi behöver ha uthållighet för att uppnå förändring. Vi kommer därför fortsätta satsa stor på hembesök samt så kommer vi att utöka konceptet gällande brand i bostad med inventering och kontroll av radhus.

Sveriges försvarspolitik och sommarens väder har gett sina avtryck i årets verksamhetsplan. Vi kommer att arbeta fram en kontinuitethanteringsplan för hur vi ska organisera oss där vi under längre perioder har hög belastningen. Denna plan ska även fungera under höjd beredskap och vid andra påfrestningar som förbundet och samhället kan utsättas för.

Ekonomiska konsekvenser

Delar av verksamhetsinnehållet innebär ökade kostnader. Om ökad förmåga avseende höjd totalförsvarsförmåga ska uppnås kommer detta med en prislapp, så även ökad IT-förmåga. Sammanfattningsvis balanserar vi dock detta mot den rambudget som beslutas.

Bilagor

Verksamhetsplan 2019 och budget 2019-2021.

Förslag till beslut

1. Förvaltningen föreslår direktionen att fastställa verksamhetsplanen 2018 och budget 2019-2021.

Victoria Skynäs
Handläggare

Södertörns brandförsvärsförbund

Verksamhetsplan 2019 & budget 2019-2021

Nr:

Datum: 2018-09-04

Södertörns brandförsvärsförbund

Mogårdsvägen 2
143 43 Värby

Tfn: 08-721 22 00
Fax: 08-721 22 23

www.sbff.se
brandforsvaret@sbff.se

Org.nr.: 222000-0737

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Innehållsförteckning	2
Förord	3
Vår verksamhetsidé	4
Vår organisation.....	4
Styrdokument	5
Handlingsprogram	5
Verksamhetsplan.....	5
Arbetsplan.....	6
Utveckling av verksamhetsplan	6
Vision & Mål	6
Vår vision.....	6
Förbundsövergripande mål	6
Fokusområde.....	7
Inriktning	8
Alla inom vårt område ska leva i en trygg och säker hemmiljö med avseende på brand och andra olyckor.....	8
Vi ska minimera samhällsstörningen vid olyckor och kriser.....	9
Vi ska minimera miljöpåverkan inom vår verksamhet.....	10
Vi ska aktivt påverka arbetet mot andra olyckor än brand	11
Vi ska bidra till ett socialt hållbart samhälle	12
Vi ska förbättra förutsättningarna för effektiva räddningsinsatser	13
Interna processer	14
Teknisk drift.....	14
1. HR	15
2. IT/Administration.....	15
3. Myndighetsutövning.....	16
4. Kommunikation.....	16
5. Handlingsprogram.....	17
Uppföljning	17
Internkontrollplan	19
Budget	20
Mål för god ekonomisk hushållning	20
Budget 2019 - 2021.....	20
Investeringar 2019-2021	21
Ledning och stöd.....	23
Produktionen.....	25
Driftbudget.....	26
Dokumentinformation	27

FÖRORD

Vi är en organisation som ständigt utmanar oss själva och våra lärdomar bidrar till att utveckla oss som enskilda individer, i grupp och som helhet. Det gångna året har på många sätt berikat vår organisation och det gäller i allt arbete som vi genomför, oavsett om det handlar om det förebyggande arbetet eller i samband med insatser. Med ett händelserikt 2018 i backspegeln blickar vi nu framåt mot ett nytt år med nya utmaningar och möjligheter.

Under 2019 kommer vi att fortsätta med en del aktiviteter som vi redan påbörjat men vi kommer även ta oss an en del nya frågor. För att nämna några delar så kommer vi att;

- fortsätta att fokusera på en trygg och säker hemmiljö med avseende på brand. Hembesöken kommer att fortgå och vi kommer även att se över hur vi på ett effektivt sätt kan inventera och kontrollera våra radhusområden.
- öka kunskapen om klimatets påverkan på räddningstjänsten. Natur- och väderfenomen som vi inte kan påverka eller förutse kommer att bli ett allt större inslag i vår vardag och vi behöver se över hur vi står rustade inför detta.
- påbörja arbete med att säkerställa att förbundet har en fungerande organisation i så väl fred som höjd beredskap. Uppbyggnaden av det civila försvaret kommer i allra högsta grad att påverka oss som räddningstjänst.
- fortsätta arbetet med att bli den första räddningstjänsten i Sverige som är miljöcertifierad enligt ISO 14 001.

Vi går också in i en ny mandatperiod med en ny politisk direction vilket innebär att ett nytt handlingsprogram ska antas under året. Det nya handlingsprogrammet kommer omfatta åren 2020-2023.

Verksamhetsplanen visar först och främst de större satsningarna och prioriteringarna, men självklart kan och ska vi även genomföra andra aktiviteter som inte nämns i verksamhetsplanen. För att uppnå ett likvärdigt skydd till våra medborgare måste vi ta hänsyn till de lokala förutsättningarna. Därför uppmuntrar vi till lokala initiativ och tankar då våra kommuner i förbundet varierar stort.

Ett stort tack till alla medarbetare som bidrar till att vi kan erbjuda våra medlemskommuner och dess invånare en hög servicenivå med hög kvalitet och kompetens. Tillsammans skapar vi en räddningstjänst som vi kan vara mycket stolta över.

Lars-Göran Uddholm, brandchef

VÅR VERKSAMHETSIDÉ

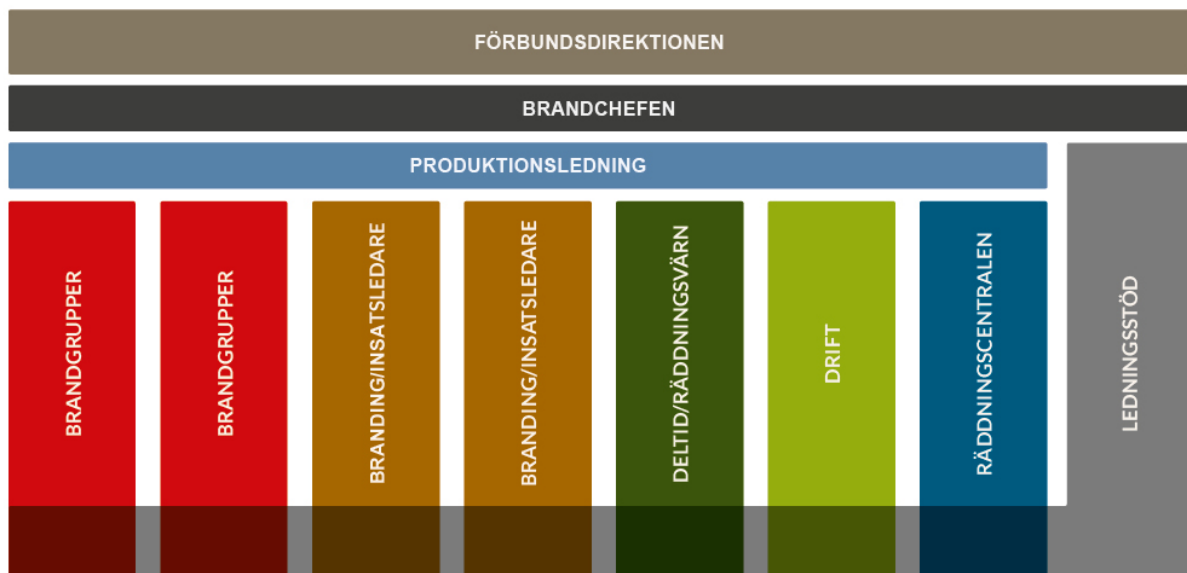
Södertörns brandförsvarsförbund är en del av samhället och vi finns till för de som bor och verkar inom vårt område. Att ha en professionell organisation för skadeavhjälpande verksamhet är en självklarhet, men lika självklart är också vårt förebyggande arbete mot olyckor och engagemang i andra frågor som är viktiga för samhället och våra kommuner.

Vår organisation är i grunden dimensionerad för att klara de olyckor som inträffar i vårt område, och beredskap för en snabb och effektiv räddningsinsats när olyckan inträffar är mycket viktig. Genom att våra brandstyrkor under beredskap engagerar sig i förebyggande arbete och andra för förbundet viktiga arbetsuppgifter får vi en väsentligt mer kraftfull och effektiv organisation till samhällets bästa. Med ökande mängd utförda arbetsuppgifter inom förbundet blir prioritering av arbetsuppgifter och satsningar allt viktigare.

Vår organisation

Södertörns brandförsvarsförbund styrs av en förbundsledning. Ledningen fastslår våra inriktningar och mål, och brandchefen är genom delegation utsedd att leda vårt dagliga arbete. I den löpande verksamheten har brandchefen, funktionen ledningsstöd, innehållande ett antal specialister, och en produktionsledning till sitt förfogande.

Produktionsleden består av: brandgrupper, brandingenjörer/insatsledare/brandskyddskontrollanter, deltid/räddningsvård, drift samt räddningscentralen. Där utförs det dagliga arbetet där vi integrerar det förebyggande och skadeavhjälpande arbete, vilket gör oss till en flexibel och kostnadseffektiv organisation.

Under 2018 har vi genomfört en organisationsjustering i förbundet. Den innebär att vi har arbetet med att förtydliga våra tjänster och roller. Några av de roller som har förtydligats är, kommunsamordnare, stationssamordnare, personalstöd och HR-funktionen.

Från och med hösten 2018 kommer förbundet ha ledningsgrupper som verkar på samtliga av våra heltidsstationer. Dessa konstellationer kommer bestå av stationens styrkeledare, ansvarig produktionsledare, kommunsamordnaren för den aktuella kommunen samt en stationssamordnare. Ledningsgruppernas syfte är att driva det lokala arbetet på stationerna. Med tydligare mandat till stationerna att prioritera sitt arbete tror vi på ökade resultat i det lokala samhället. Deras uppgift är att på ett smidigt och effektivt sätt kunna anpassa de förbundsövergripande målen till de lokala förutsättningarna.

STYRDOKUMENT

Handlingsprogram

Enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor ska kommunen anta två handlingsprogram, ett avseende det förebyggande arbetet och ett för räddningstjänst. Direktionen för Södertörns brandförsvarsförbund beslutar om handlingsprogrammet för medlemskommunerna och förbundet har ett gemensamt

dokument för de två handlingsprogrammen. Handlingsprogrammet har en relativt lång livslängd (en mandatperiod) och innehåller övergripande inriktningar och verksamhetsbeskrivningar. Avsikten är att de kommunala förvaltningarna och Södertörns brandförsvarsförbund ska verka för att även andra organisationer och myndigheter ska sträva mot de inriktningar som anges i handlingsprogrammet. Inriktningarna är baserade på Södertörns brandförsvarsförbunds vision där trygghet och säkerhet prioriteras. Nu gällande handlingsprogram är giltigt till och 2019, vilket kommer innebära att ett nytt handlingsprogram ska antas under året.

Verksamhetsplan

Verksamhetsplanen är ett styrdokument för kontinuerlig utveckling och förbättring av verksamheten. Verksamhetsplanen kopplar den mer kortsiktiga verksamhetsstyrningen, som sträcker sig över ett år, till handlingsprogrammets långsiktiga inriktningar och förbundets vision. I verksamhetsplanen beskrivs det fokusområde som gäller under året samt årets mål och prioriterade nyckelaktiviteter. Verksamhetsplanen fastställs av direktionen. Denna verksamhetsplan är den sista verksamhetsplanen till nuvarande handlingsprogram.

Arbetsplan

Arbetsplanen är baserad på de inriktningar som finns beskrivna i handlingsprogrammet och de effektmål som finns i verksamhetsplanen. Varje produktionsled bryter ner verksamhetsplanens effektmål till konkreta produktionsmål, vilket beskrivs i arbetsplanerna. Även förbundets stödfunktioner kommer under året att arbeta med arbetsplaner. Detta för att det är hela förbundets ansvar att nå de uppsatta effektmålen. Hos brandgrupperna upprättas en arbetsplan per station. Arbetsplanerna ska vara anpassade efter kommunens lokala behov och beskriver de direkta aktiviteter varje produktionsgrupp/brandstation ska utföra under året. Arbetsplanerna kvalitetssäkras av produktionsledningen.

UTVECKLING AV VERKSAMHETSPLAN

Verksamhetsplanen för 2019 är den fjärde och sista verksamhetsplanen som är kopplad till nu gällande handlingsprogram. Både handlingsprogrammet och verksamhetsplanerna samt arbetsplanerna har under denna mandatperiod tagits fram på nya sätt. Fokus har varit att förankra och skapa förståelse för dokumenten hos våra medarbetare.

Förbundet är i ständig utveckling för att anpassa sig till ett föränderligt samhälle och därför ser vi det som en naturlig del att även verksamhetsplanen utvecklas från år till år. I år är det dock inga större nyheter i verksamhetsplanen. Årets verksamhetsplan blir en uppsamling och ett avslut på handlingsprogrammet för 2016-2019. Vi känner att vi har hittat rätt nivå gällande omfattningen av våra effekt- och produktionsmål, samt att vi har påbörjat större projekt och arbeten som kommer att fortgå under 2019.

VISION & MÅL

Vår vision

Vår vision är att skapa säkerhet, trygghet och förtroende. I ett tryggt och säkert samhälle inträffar inga olyckor. Ingen kvinna, man, flicka eller pojke skadas och miljön är oförstörd. Vi ska identifiera risker, förhindra olyckor och medverka till att skapa en miljö där kvinnor, män, flickor och pojkar känner sig trygga.

Förbundsövergripande mål

Förbundets övergripande mål, som handlingsprogrammets inriktningar grundar sig i, är att skapa säkerhet och trygghet i samhället. Vår främsta uppgift är därför att förhindra att bränder och andra olyckor inträffar.

Målen i verksamhetsplanen är direkt kopplade till inriktningarna i handlingsprogrammet. Varje inriktning har ett antal effektmål och vissa effektmål har även konkreta produktionsmål. Effektmålen beskriver vad vi vill uppnå under året och produktionsmålen är aktiviteter som ska genomföras.

Kommunerna i förbundet varierar stort och för att få ett likvärdigt skydd till våra medborgare måste vi ta hänsyn till lokala förhållanden, så som demografi och geografi. Hur man väljer att arbeta för att uppnå effektmålen i verksamhetsplanen beskrivs därför som produktionsmål i förbundets olika arbetsplaner. Vissa aktiviteter kommer dock att arbetas med på liknande sätt i hela förbundet och dessa finns beskrivna som produktionsmål direkt i verksamhetsplanen.

Det är alla medarbetares ansvar att bidra till att verksamhetens mål uppnås under året. Under de övergripande produktionsmålen finns det förtydligat vilken funktion i organisation som är ansvarig för målets uppföljning.

Fokusområde

Antalet omkomna i bränder ligger runt 100 personer per år. 2014 var siffrorna nere på 84 stycken omkomna, för att nu ha börjat klättra upp igen. Siffrorna från 2017 pekar på att 113 personer omkom till följd av bränder. Förbundet har sedan 2016 haft extra fokus på brand i bostad.

Under 2018 drog vi på allvar igång hembesök – där vi besöker folk i hemmet och berättar om hur de kan förebygga och hantera en brand, samt så ser vi till att prova brandvarnarna. Vi kommer under 2019 fortsätta att fokusera på brand i bostad. Hembesöken kommer att fortgå och vi kommer även att se över hur vi på ett effektivt sätt kan inventera och kontrollera våra radhusområden.

Inriktning

Alla inom vårt område ska leva i en trygg och säker hemmiljö med avseende på brand och andra olyckor

Vi ska stärka individens förmåga att förebygga brand och att hindra eller begränsa skador om det börjar brinna i hemmiljön. För att vi ska kunna mäta effekt och ge ett professionellt intryck används gemensamma koncept gällande trygg och säker hemmiljö. Södertörns brandförsvarsförbunds personal har högt förtroende och kunskap och genom samarbete med andra delar av kommunen och viktiga aktörer i samhället kan vi nå ett bättre resultat.

Effektmål

1.1 Öka individens kunskap om att förebygga brand i bostaden.

Indikator: Minskat antal bränder i bostäder.

1.2 Öka individens förmåga att agera vid brand i hemmiljön.

Indikator: Ökat antal skadebegränsande åtgärder, som är gjorda av annan, innan räddningstjänsten är på plats.

Produktionsmål

- 2800 stycken hembesök ska genomföras enligt konceptet gällande trygg och säker hemmiljö - hembesök.
Indikator: Antalet utförda hembesök.
Uppföljningsansvarig: Produktionsledare brandgrupp.
Information: Se informationsmaterialet angående Trygg och säker hemmiljö – hembesök.
- Radhusen i våra medlemskommuner ska, som en del i den årliga tillsynsplanen, inventeras, kontrolleras och eventuella brister ska åtgärdas.
Indikator: Andelen inventerade och kontrollerade radhus.
Uppföljningsansvarig: Samordnare tillsyn.

Sverige går mot ett mer extremt klimat. Varma torra somrar, med bränder och vattenbrist, varvas med översvämningar och stundtals kalla och snörika vintrar. Under sommaren 2018 fick Sverige uppleva den varmaste sommaren sedan mätningarna började, vilket ledde till stora skogsbränder och torka. Detta får en direkt påverkan på förbundet, vilket kan komma att leda till flera större insatser som pågår under en längre tid. Under 2019 måste vi därför se över uthålligheten i vår organisation och analysera vilken påverkan vädret kommer att ha på förbundet i framtiden.

Effektmål

2.1 Öka förmågan att hantera klimatens påverkan på räddningstjänstens uppdrag.

Indikator: Upprättande av en kontinuitetsshanteringsplan.

Produktionsmål

- Planering för hög belastning under en längre tid.
Indikator: Upprättande av en kontinuitetsshanteringsplan.
Uppföljningsansvarig: Produktionschef
- Genomföra ledningsutbildningar.
Indikator: Antal medarbetare som genomfört utbildningarna.
Uppföljningsansvarig: Samordnare taktik och ledning.

Förutom möjligheten att kunna hantera skogsbränder, översvämningar och andra olyckor som kan komma med ett mer extremt klimat strävar förbundet efter, och har under de senaste åren, aktivt arbetat med att minska miljöpåverkan, både i det vardagliga arbetet och vid en räddningsinsats. Arbetet som hitintills har gjorts har varit i syfte att förbereda förbundet till att miljöcertifieras enligt ISO 14 001, en certifiering som kommer att genomföras under hösten 2018.

Miljöpolicy

Södertörns brandförsvarsförbunds verksamhet innebär att förebygga, förhindra och begränsa olyckor. Organisationen ska arbeta för en långsiktig hållbar utveckling, där hushållning med resurser och kretsloppsanpassning är vägledande.

I all vår verksamhet ska vi aktivt verka för att skydda miljön, förebygga föroreningar och välja metoder och teknik i syfte att minimera skadlig miljöpåverkan.

Vi ska genom ständig förbättring med medarbetares delaktighet och kompetens säkerställa hög miljöprestanda samt leva upp till gällande miljölagstiftning och bindande krav.

Miljömål

Förbundet har 6 övergripande miljömål. Miljömålen ska arbetas med kontinuerligt i syfte med att minska förbundets miljöpåverkan. Mer om målen och delmålen finns att läsa i förbundets miljöhandbok.

1. För att minska kontamineringen av färskvatten i samband med brandsläckning eller andra insatser ska vi minimera spridning av skadliga och giftiga ämnen till luft, mark och vatten genom att göra aktiva metodval.
2. För att minska förbrukningen av färskvatten ska vi göra aktiva metodval och begränsa vattenanvändningen.
3. Vi ska minska användningen av skum genom att följa framtagna riktlinjer.
4. Resor i tjänsten ska genomföras med hänsyn till miljön. Vid resor till och från arbetet ska medarbetarna uppmuntras att tillämpa samma synsätt som vid resor i tjänsten.
5. Vid övning ska utsläpp av förbränningsrester och släckvatten om möjligt renas.
6. Förbundet ska använda sig av förnyelsebar energi och minska energianvändningen på brandstationerna och där det är möjligt arbeta mot självförsörjning.

4

Vi ska aktivt påverka arbetet mot andra olyckor än brand

Läget i världen har förändrats de senaste åren, folk har varit tvungna att fly från sina hem och länder. Läget har gjort att Sverige har börjat se över sin försvarspolitik och landet börjar nu rusta upp för att kunna hantera en krigssituation. Även då att ett krigstillstånd inte kan räknas som en olycka har räddningstjänsten en stor roll i både upprustandet och genomförandet av ett totalförsvar.

Förbundet behöver under 2019 se över vilka våra uppgifter kommer att bli och även påbörja en planering för hur organisationen ska se ut under höjd beredskap. Vi behöver skapa en robust organisation som klarar att hantera hög belastning under längre tid där höjd beredskap är en av parametrarna vi måste ta hänsyn till.

Effektmål

4.1 Förbundet ska säkerställa att man har en fungerande organisation i så väl fred som höjd beredskap.

Indikator: Upprättande av en kontinuitetshanteringsplan.

Produktionsmål

- Vi ska planera för höjd beredskap.
Indikator: Upprättande av en kontinuitetshanteringsplan.
Uppföljningsansvarig: Produktionschef
Information: Planen ska omfatta områdena; ledning, uthållighet, utrustning, lagerhållning, materiel, resursplanering och frivilliga resurser.
- Vi ska ha en ökad förmåga att hantera känslig information.
Indikator: Implementerade rutiner.
Uppföljningsansvarig: Produktionschef
- Vi ska vara drivande i regionens planering för det civila försvaret.
Indikator: Vara en aktiv aktör i Samverkan Stockholmsregionen.
Uppföljningsansvarig: Produktionschef
- Vi ska ha förmågan att vid behov avropa och hantera frivilliga resurser.
Indikator: Att frivillighetsaspekten har hanteras och finns med i kontinuitetshanteringsplanen.
Uppföljningsansvarig: Produktionschef

Genom goda livsvillkor skapas tillit och trygghet. Södertörns brandförsvarsförbund vill bidra till utvecklingen av ett hållbart samhälle där både nuvarande och kommande generationer försäkras en god miljö, trygghet och en god hälsa. Vi ska verka för ett samhälle där alla människor känner sig inkluderade och blir bemötta på ett likvärdigt sätt. I ett tryggt samhälle kan räddningstjänsten utföra sitt uppdrag på ett bra sätt och vi får en god arbetsmiljö och välmående medarbetare.

Effektmål

5.1 Tryggheten i våra medlemskommuner ska öka.

Indikator: Antalet incidenter med hot/våld mot egen personal.

Produktionsmål

- Vi ska vara en aktör i samtliga medlemskommuners trygghetsskapande arbete.
Indikator: Samverkansöverenskommelse och/eller liknande arbetssätt.
Uppföljningsansvarig: Samordnare av kommunsamordnarna.
- Minska antalet anlagda bränder i offentliga miljöer.
Indikator: Antalet anlagda bränder (ej brand i bostad).
Uppföljningsansvarig: Samordnare av kommunsamordnarna.

Olyckor ska kunna ske utan att det medför allvarliga konsekvenser för människa, egendom eller miljö. Genom vår förebyggande verksamhet verkar vi för att byggnaders inbyggda skydd stärks, samt att den enskilde stärker sin egen förmåga att hindra eller begränsa skador. När det här skyddet fallerar eller inte räcker till eller i vissa fall inte finns måste vår förmåga att genomföra kvalitativa och effektiva insatser vid olika händelser vara stark.

För att upprätthålla och vidareutveckla den kompetens som finns inom förbundet är våra internutbildningar en viktig del. Utbildningarna kan vara mindre kurser för enskilda medarbetare till stora utbildningsinsatser riktade till hela produktionsgrupper. Utbildningarna syftar till att ge sådana förutsättningar, i kunskaper, färdigheter och kompetenser, som fordras för yrkesutövning inom området skydd mot olyckor.

Räddningscentralen är navet vid en händelse. Att kunna leverera hög kvalitet på arbetet, både internt vid en händelse och externt genom olika kommunala tjänster är en viktig faktor för att vi ska få effektiva räddningsinsatser och högt förtroende hos våra kunder.

Effektmål

6.1 Vår förmåga att kunna hantera naturrelaterade händelser och katastrofer ska öka.

Indikator: Genomförande av skogsbrandsutbildning.

6.2 Öka brandskyddet i verksamheter och byggnader.

Indikator: Färre bränder som spridit sig från startbrandcell vid räddningstjänstens ankomst. (Gäller både brand- och rökspridning)

6.3 Vi ska öka kvaliteten vid leverans av tjänster från räddningscentralen.

Indikator: Bättre resultat i kundenkäten.

Produktionsmål

- Genomföra tillsyner enligt tillsynsplan.
Indikator: Följs upp enligt tillsynsplanen.
Uppföljningsansvarig: Samordnare tillsyn.
- Genomföra skogsbrandsutbildning.
Indikator: Antal medarbetare som genomfört skogsbrandsutbildning.
Uppföljningsansvarig: Samordnare övrig räddning.

INTERNA PROCESSER

För att på sikt kunna ge en bättre tjänst till våra medborgare och medlemskommuner måste vi se till att vår egen organisation fungerar på ett så bra sätt som möjligt och att våra egna medarbetare mår bra och trivs på arbetsplatsen. Därför är det viktigt att den egna organisationen utvecklas och kvalitetssäkras sina inre processer.

Inom brandgrupperna kommer vi under 2019 att fokusera på att det nya arbetssättet och att förtydligandet av roller och mandat som genomfördes under 2018 fungerar samt att arbetssätten efterlevs. Fokus kommer att ligga på ledningsgruppernas struktur och lokala arbetsprocesser på stationerna.

Vi kommer fortsätta att utveckla processen personalstöd och för hur personalplaneringen ska se ut i relation till stationernas ansvar. Stödverktyget förbundsplanering ska fortsätta användas för att planera upp verksamheten och se till så att vi inte får stora toppar med hög arbetsbelastning utan en mer jämn arbetsnivå för våra medarbetare.

Våra internutbildningar är både kompetenshöjande insatser för våra medarbetare samt årliga övningar och kurser. Under 2018 har vi sett över vårt chefsprogram, vilket kommer att synas i 2019 års utbildningssnurra. För att kunna leda stora insatser som kräver resurser från hela regionen har man under 2018 påbörjat att ta fram regionala riktlinjer för ledning, och dessa kommer att fortsättas implementeras i förbundet under nästa år.

Vår egen övningsplats på Botkyrka brandstation fortsätter att utvecklas för att anpassas till verksamhetens behov.

Teknisk drift

För att säkerställa att förbundet alltid har fordon och utrustning som fungerar och är anpassade för de uppdrag vi genomför har förbundet en intern teknisk drift. Produktionsledet drift har till uppgift att sköta driften av våra fordon, fastigheter och teknisk utrustning. Driften har specialister inom områdena; verkstad, radio, fastighet och skyddsrum samt en chaufför som ansvarar för den interna distributionen av material mellan förbundets stationer.

Då vår utrustning och framförallt våra fordon stundtals utsätts för stora påfrestningar i samband med insatser och att de kontinuerligt har en hög belastning gör det driften till en viktig del i vår organisation. Driften ser till att serva våra fordon och hålla vår utrustning i gott och användbart skick, så att vi kan utföra våra insatser både på ett säkert med också effektivt sätt.

1. HR

Genom att säkerställa att vi är en attraktiv arbetsgivare, lockar vi till oss bra kandidater, får medarbetare att trivas och medarbetar som utvecklas i sina roller. Medarbetare som trivs på arbetet bidrar till en sund organisation och ett starkt arbetsgivarvarumärke. En stor del i trivseln på arbetsplatsen är att man har chefer som bidrar till öppenhet och ett förtroendefullt samarbete inom organisationen.

Effektmål

LP: 1.1 Vi ska stärka vårt arbetsgivarvarumärke.

Indikator: Minska personalomsättningen.

Uppföljningsansvarig: HR-chef.

Produktionsmål

- Våra introduktioner ska förtydligas, förenklas, paketeras och systematiseras så att det är lätt att göra rätt i vår organisation och tiden för introduktion är så effektiv som möjligt.
- Vi ska tydligare paketera och systematisera våra utbildningssteg inom våra volymbefattningar brandmän och larmoperatörer för att bredda och säkerställa kompetensen inom förbundet.
- Vi ska jobba vidare med Jämlikt Södertörn för att, bland annat nå jämställdhetsmålen.
- Vi ska synas på skolor och i nätverk för att locka till oss kandidater med kompetenser och utbildning som vi behöver.
- Vi ska jobba vidare med våra erbjudanden till medarbetare för att stanna kvar längre i tjänst (pensionserbjudande).
- Vi ska öka graden av digitalisering i alla processer kopplade till chefs- och medarbetarskap.
- Vi ska jobba med värderingar och kulturen för att skapa goda förebilder och viljan att växa som chef inom organisationen.

2. IT/Administration

Vi går mot ett mer och mer digitalt samhälle. För att möta kraven kommer vi under 2019 byta ut vårt larmhanteringssystem i räddningscentralen. Systemet innebär högre driftsäkerhet och större flexibilitet för våra kunder, vilket bidrar till högre kvalitet på våra tjänster. Vi har även utrustat funktionen styrkeledarna med bärbara datorer.

Effektmål

LP 2.1 Vi ska öka IT-kunskapen hos våra medarbetare.

Indikator: Antal medarbetare som genomfört e-learningutbildning gällande Office.

Uppföljningsansvarig: IT-chef.

I.P 2.2 Minskade driftstörningar i räddningscentralen

Indikator: Antal driftstörningar i räddningscentralen.

Uppföljningsansvarig: Systemförvaltare räddningscentralen.

Produktionsmål

- E-learningutbildningar gällande Office för medarbetare.
- Implementering av det nya larmhanteringssystemet i verksamheten.
- Teknisk utveckling av räddningscentralen.
- Se över administrativa rutinerna och tekniklösningar för brandskyddskontroller.

3. Myndighetsutövning

För att bidra till ett rättssäkert samhälle måste alla våra myndighetsprocesser hålla hög kvalitet och vara likriktade samtidigt som vi ger en god service till våra medborgare.

Effektmål

I.P 3.1 Öka rättssäkerheten gällande ärendehantering.

Indikator: Andelen inkomna ärenden som hanteras inom lagstadgad tid.

Uppföljningsansvarig: Samordnare tillsyn.

Produktionsmål

- Rättssäker ärendehantering gällande tillsyner, LSO

4. Kommunikation

I det digitala samhället ökar kraven på snabb och korrekt kommunikation, både internt och externt.

Intern kommunikation

Den interna kommunikationen har hög prioritet inom Södertörns brandförsvarsförbund. Alla medarbetare ska vara väl informerade och ha god kunskap om den egna organisationen. Det är allas ansvar att den interna kommunikationen fungerar bra. Därför är det viktigt att vi tillsammans ständigt utvecklar och förbättrar vår interna kommunikation för att uppnå en professionell arbetsplats och en lärorik arbetsmiljö.

Extern kommunikation

Vår kommunikation med externa målgrupper ska bidra till att öka säkerheten och tryggheten i vårt samhälle samt öka allmänhetens kunskap om vår verksamhet och skapa en positiv bild av Södertörns brandförsvarsförbund. Vårt sätt att kommunicera skapar en bild av vår verksamhet och därför är det viktigt att vår kommunikation håller hög kvalitet.

Effektmål

I.P 4.1. Samordna kommunikation till allmänheten och berörda aktörer vid större händelser.

Indikator: Antalet tillfällen där en kommunikatör och/eller pressbefäl har varit utsedd vid stabsarbete.

Uppföljningsansvarig: Kommunikatör.

Produktionsmål:

- Vid stabsarbete ska en kommunikatör och/eller pressbefäl alltid utses.
- Utöka användningen av sociala medier vid en händelse.
- Vara en aktiv part i Samverkan Stockholmsregionens kommunikationsgrupp.

5. Handlingsprogram

Enligt lag (2003:778) skydd mot olyckor, ska varje kommun, per mandatperiod, upprätta ett handlingsprogram för räddningstjänst och ett för förebyggandearbete. Då vi är ett kommunalförbund med uppdrag att bedriva räddningstjänst i 10 kommuner, har vi fått i uppdrag att upprätta dessa handlingsprogram. Handlingsprogrammen beskriver inriktningen för förbundets arbete under gällande mandatperiod.

Produktionsmål:

- Ta fram ett handlingsprogrammen för 2020-2023.

Uppföljning

Södertörns brandförsvarsförbund är finansierat av offentliga medel och har ett samhällsuppdrag som påverkar trygghet och säkerhet i medlemskommunerna. Därmed är det viktigt att förbundet lever upp till de krav som lagar och interna målsättningar ger, både avseende kvantitet och kvalitet i genomförande.

Syftet med detta avsnitt är att beskriva hur Södertörns brandförsvarsförbunds interna uppföljningsrutiner fungerar. Uppföljningen består i huvudsak av två områden:

1. En löpande verksamhetsuppföljning där uppföljning av effekt- och produktionsmål sker.
2. Kvalitetskontroll i form av stickprov inom ett antal delområden både avseende administrativa rutiner och vår kärnverksamhet.

Den löpande verksamhetsuppföljningen sker varje tertiäl. Verksamhetsplanen följs upp genom givna indikatorer och rapporteras till direktionen. Arbetsplanerna följs upp internt av organisationen, med fokus på erfarenhetsåterföring.

Tertiäl 1

1 jan-30 apr

Rapporteras till
direktionen

Tertiäl 2

1 maj- 31 aug

Rapporteras till
direktionen

Tertiäl 3

1 sep- 31 dec

Rapporteras till
direktionen

Under rubriken **internkontrollplan** beskrivs det vilka delområden som är utvalda för stickprov och med vilket tidsintervall internkontrollplanen ska genomföras.

Internkontrollplan

Detta avsnitt beskriver den kvalitetskontroll som sker i form av stickprov i ett antal delområden, både avseende administrativa rutiner och vår kärnverksamhet. Internkontrollen sker en gång per år om inget annat står vid respektive punkt.

Kontrollpunkter

- Tillsynsprotokoll, kvalitetskontroll avseende tid till upprättande, behörighet av kontrasignerande, läsbarhet, granskning av bedömning i förhållande till ”tillsynskoncept”.
Mäts genom: Stickprov 10 protokoll.
Uppföljningsansvarig: Samordnare tillsyn.
- Kontroll av systematiskt arbetsmiljöarbete enligt instruktion för systematiskt arbetsmiljöarbete. Har lokala skyddsronder genomförts med hjälp av checklista? Har arbetsmiljöfrågor hanterats på arbetsplatsträff?
Mäts genom: Kontroll av tre stationer.
Uppföljningsansvarig: Personal chef.
- Kontroll att rutiner för direktupphandling följs.
Mäts genom: Kontroll av samtliga anmälda direktupphandlingar.
Uppföljningsansvarig: Teknisk chef.
- Överensstämmelse i antal, mellan rapporterade, och fakturerade ärenden.
Mäts genom: Granskning av alla fakturor – varje tertial.
Uppföljningsansvarig: Ekonomichef.
- Händelserapporter, kvalitetskontroll avseende läsbarhet, korrekt ifyllt samt att instruktionerna i PM 708 följs.
Mäts genom: Stickprov 10 händelserapporter gällande brand i byggnad.
Uppföljningsansvarig: Ansvarig händelserapporter.
- Kontroll av medarbetarnas kompetensprofiler.
Mäts genom: Genomförandet av obligatoriska utbildningar kontrolleras i Flame.
Uppföljningsansvarig: Produktionsledarna.

BUDGET

Mål för god ekonomisk hushållning

2005 diskuterades kraven på mål för god ekonomisk hushållning för förbundet.

Medlemskommunernas kommunstyrelseordförande och kommundirektörer framförde synpunkten att det för förbundets del räcker med att tillämpa reglerna i kommunallagen om en ekonomi i balans. De mål kommunerna själva upprättar för god ekonomisk hushållning bör också beaktas av Södertörns brandförsvarsförbund. Våra inriktningsmål tillsammans med lagens krav om en ekonomi i balans utgör förbundets mål för god ekonomisk hushållning.

Budget 2019 - 2021

Budget 2019 är upprättad med utgångspunkt från direktionens rambeslut 2018-09-14 § **XX** och de samrådsmöten som förts med ekonomicheferna från Botkyrka, Haninge, Huddinge, Ekerö, Nacka, Nynäshamn och Tyresö 2018-03-23. Vidare har vi haft dialogmöten under december 2017 – maj 2018 med åtta av medlemskommunerna med temat ”Framtiden med hållbar ekonomi”.

Pensionsutbetalningar, förändring av och ränta på pensionsskulden har budgeterats enligt KPAs beräkningar 2018-03-06. Förbundet har ”avsatt” tidigare års överskott till framtida stora pensionsutbetalningar som når sin kulm omkring år 2020-2022. Från 2016 och framåt tas delar av det egna kapitalet i anspråk då utbetalningarna ökar mer än vad som finansieras av kommunbidraget.

Räntenettet består av räntan på pensionsskulden som beräknas av KPA och beräknad intäktsränta från banken

Total (tk)	Utfall	Budget	Budget	Prognos	Prognos
	2017	2018	2019	2020	2021
Intäkter					
Kommunbidrag	308 139	315 043	326 069	333 343	342 542
Kapital avsatt till pensioner		2 329	3 074	7 387	5 181
Övriga intäkter	37 599	43 241	47 838	50 600	49 500
Summa intäkter	345 738	360 613	376 981	391 330	397 223
Kostnader					
Utbetalda pensioner	-32 727	-38 463	-39 440	-42 984	-42 729
Förändring pensionsskuld	-3 186	-6 580	-6 923	-7 407	-8 785
Övriga personalkostnader	-229 383	-238 539	-248 442	-254 653	-259 500
Lokalhyra	-5 639	-5 800	-5 800	-5 916	-6 034
Övrigt	-51 391	-48 677	-54 569	-54 724	-55 943
Räntenetto	-5 692	-6 897	-7 138	-9 570	-7 725
Avskrivningar	-17 218	-15 457	-144 69	-15 876	-16 307
Summa kostnader	-345 236	-360 413	-376 781	-391 130	-397 023
Nettoresultat	502	200	200	200	200

Tabell 1.

Investeringar 2019-2021

Investeringar under 2019 är bland annat:

- I posten periodiskt underhåll av fastigheter ingår nytt ytskikt av tak på Lindvreten.
- Byta av båtmotorer på Mareld af Södertörn.
- I posten räddningsmateriel och övriga inventarier ingår bland annat 725 tkr till IT, 300 tkr för att stärka upp rökskyddet, torrdräcker, motorsågsmaterial, taksäkringsutrustning, övningsmodul till kem, stakmaskiner för fysisk träning som är lämplig för alla, samt 150 tkr till diverse investeringar till våra fastigheter på "insidan".
- Nytt larmhanteringssystem som ersätter för Larm 2000.
- Under 2019 fortsätter vi utbyggnaden av övningsanläggningen på Botkyrka brandstation.

Investeringar 2019-2021 (tkr)	Budget	Budget(2)	Utfall	Budget	Budget(2)	Prognos	Budget	Prognos	Prognos
	2017	2017	2017	2018	2018	2018	2019	2020	2021
Fastigheter									
Periodiskt underhåll fastigheter	700		987	700	0	700	1500	1000	700
Ventilation Haninge*			1649						
Summa fastigheter	700		2636	700	0	700	1 500	1 000	700
Maskiner o inventarier brand									
Släckbilar	7600		5605	4 200	0	4 200		9 200	11 700
Lastväxlare/tankbil				2 500	0	2 500			2 200
Höjdfordon								6 500	
Räddningsbåtar	2000		0		1 200	1 200	3 000		
Transportfordon	1000	1350	1611	2 700	0	1 950		2 700	2 700
Räddningsmateriel och övriga inventarier	3600		2284	3 600	0	4 350	3 700	3 700	3 700
Modernisering larmhantering	2000		0				3 500		
Räddningsrobot	1500		0	1 500	1 500	1 500			
Lastbil för interna transporter									
Övningsanläggning Bo							3 000		
Rakel	2200		2766						
Summa maskiner o inventarier brand	19 900	1 350	12 266	14 500	2 700	15 700	13 200	22 100	20 300
Total	20 600	1 350	14 902	15 200	2 700	16 400	14 700	23 100	21 00
*Investeringar vilka behandlas som särskilt ärende i direktionen.									

Tabell 2.

Ledning och stöd

Ledning och stöd består av 19,5 personer och är en stödfunktion åt brandchefen och produktionen.

Årsarbetare Ledning och stöd	Budget	
	2018	2019
Brandchef	1	1
Administrativ chef	1	1
Ekonomichef	1	1
Kommunikatör	1	1
Jurist/miljö	1	1
HR-chef	1	1
Projektledare	1	
Teknisk chef	1	1
Utvecklingschef	1	1
Handläggare	2	3
IT	2	3
Administratör		5
Assistenter	4	
Säkerhetssamordnare	0,5	1
Summa	17,5	20

Tabell 3.

Finansiering (tkr)	Utfall	Budget	Budget	Prognos	Prognos
	2017	2018	2019	2020	2021
Intäkter					
Kommunbidrag	308 139	315 043	326 069	334 343	342 542
Kapital avsatt till pensioner		2 329	3 074	7 387	5 181
Övriga intäkter	1 023	956	3 190	3 500	1 300
Summa intäkter	309 162	318 328	332 333	345 230	349 023
Kostnader					
Utbetalda pensioner	-32 737	-38 463	-39 440	-42 984	-42 729
Förändring pensionsskuld	-3 186	-6 580	-6 923	-7 407	-8 785
Övriga personalkostnader	-17 588	-16 733	-20 454	-20 965	-19 500
Räntenetto	-5 692	-6 897	-7 138	-9 570	-7 725
Övriga kostnader	-5 122	-4 746	-4 871	-4 900	5 400
Summa kostnader	-64 325	-73 419	-78 826	-85 826	-73 339
Nettoresultat	244 837	244 909	253 507	259 404	275 684

Tabell 4.

Produktionen

Att bedriva räddningstjänst ställer krav på beredskap och att resurser finns tillgängliga för räddningsinsats dygnet och året runt. Idag genomförs en majoritet av utbildningar, tillsyn och andra förebyggande åtgärder av brandstyrkorna. Vidare utför dessa en stor del av förbundets utvecklingsarbete och löpande drift.

Årsarbetare Produktion	Budget	
	2018	2019
Produktionschef	1	1
Produktionsledare	7	7
Brandingenjörer/Stabsbefäl/ Insatsledare	34	34
Styrkeledare heltid	38	38
Brandmän heltid	246	246
Styrkeledare deltid	12	12
Brandmän deltid	52	52
Verkmästare	1	1
Driftstöd	6	6
Larmoperatörer	20	20
RC övriga	4	4
Brandskyddskontrollant	4	4
Summa	425	425

Tabell 5.

Avseende olyckshantering möts vi av ökade utmaningar. Antalet räddningsinsatser har ökat den senaste tiden och den framtida samhällsutvecklingen med kraftig tillväxt i vår region gör att vi måste bli ännu effektivare avseende att planera beredskap, och genomföra räddningsinsatser med moderna verktyg och metoder.

Vår certifierade räddningscentral fortsätter att få nya kunder, framförallt bland våra medlemskommuner som hos oss hittar en helhetslösning. Utöver att vi kan lösa de behov som kommunerna har, ser vi också stora vinster i att ha vår räddningscentral som en sammanhållande länk i säkerhetsarbetet i kommunen där brand bara är en del.

Produktion (tkr)	Utfall	Budget	Produktion	Fastighet	Summa	Prognos	Prognos
	2017	2018	2019	2019	2019	2019	2020
Intäkter	36 576	42 285	40 429	3 955	44 384	46 100	48 200
Personalkostnader	-211 795	-221 806	-227 988		-227 988	-233 688	-240 000
Övriga kostnader	-63 477	-59 388	-52 684	-11 483	-64 167	-65 700	-66 850
Nettoresultat	-238 696	-238 909	-240 243	-7 528	-247 771	-253 288	-258 650

Tabell 6.

Driftbudget

Driftbudget 2019-2021 (tkr)	Utfall	Budget	Budget	Prognos	Prognos
	2017	2018	2019	2020	2021
Ledning och stöd					
Intäkter	1 023	956	3 454	3 500	1 300
Personalkostnader	-17 588	-16 733	-20 454	-20 965	-19 500
Övriga kostnader	-5 122	-4 746	-4 871	-4 900	-5 400
Nettoresultat	-21 687	-20 523	-21 871	-22 365	-23 600
Produktion					
Intäkter	33 213	38 225	40 429	42 000	44 000
Personalkostnader	-211 795	-221 806	-227 988	-233 688	-240 000
Övriga kostnader	-53 120	-48 471	-52 684	-54 000	-55 000
Nettoresultat	-231 702	-232 052	-240 243	-245 688	-251 000
Fastigheter					
Intäkter	3 363	4 090	3 955	4 100	4 200
Lokalhyra	-5 639	-5 800	-5 800	-5 916	-6 034
Övriga kostnader	-10 357	-11 762	-11 483	-11 700	-11 850
Nettoresultat	-12 633	-13 472	-13 328	-13 516	-13 684
Finansiering					
Kommunbidrag	308 139	315 043	326 069	334 343	342 542
Eget kapital avsatt till pensioner		3 144	3 074	7 387	5 181
Utbetalda pensioner	-32 737	-38 463	-39 440	-42 984	-42 729
Förändring pensionsskuld	-3 186	-6 580	-6 923	-7 407	-8 785
Räntenetto	-5 692	-6 897	-7 138	-9 570	-7 725
Nettoresultat	266 524	266 247	275 642	281 769	288 484
Summa intäkter	345 738	361 458	376 981	391 330	397 223
Summa personalkostnader	-265 306	-283 582	-294 805	-305 044	-311 014
Summa övriga kostnader	-79 930	-77 676	-81 976	-86 086	-86 009
Nettoresultat	502	200	200	200	200
Ackumulerat eget kapital	88 964	89 164	88 863	89 564	89 764

Tabell 7.

Säkerhet

Trygghet

Förtroende

DOKUMENTINFORMATION

Dokumentets historia

Upprättad/ reviderad: 2018-09-04	Upprättad/ reviderad av: VIS	Kontrollerad av 1:	Kontrollerad av 2:	Godkänd av:	Ersätter:
--	--	--------------------	--------------------	-------------	-----------